
Ulla Kekäläinen, Sanna Laulainen & Johanna Lammintakanen

Sote-ammattiryhmiä yhdistävä, työelämässä tarvittava geneerinen osaaminen yliopistokoulutuksessa

---

Tiivistelmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluintegraatio muuttaa sote-ammattilaisten työn tekemisen tapoja aiempaa monialaisemmaksi lisäten ammattiryhmiä yhdistävän yhteisen eli geneerisen osaamisen tarvetta. Uudenlaiset osaamisvaatimukset heijastuvat alan koulutusten sisältöihin. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin monitieteisesti yliopiston opetushenkilöstön näkemyksiä sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta. Fokusryhmähaastatteluihin osallistui opetushenkilöstöä eri sosiaali- ja terveydenhuoltoalan yliopistotasoisista koulutusohjelmista. Aineisto analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä. Tulosten mukaan sote-alan geneerisen osaamisen perustan muodostaa tieteellinen tieto ja näyttöön perustuva toiminta, jonka päälle rakentuvat systeminen osaaminen ja rohkean ammattilaisen osaaminen. Geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen pyritään koulutuksessa vastaamaan edistämällä työelämärajapinnassa tapahtuvaa oppimista ja tarkastelemalla sosiaali- ja terveydenhuoltoa laaja-alaisesti. Koulutuksen ja työelämän välistä keskustelua tarvitaan lisää, jotta valmistuvien sote-ammattilaisten osaaminen vastaa tulevaisuuden työelämätarpeita ja kannustaa uudenlaisiin työn tekemisen tapoihin.

Avainsanat: geneerinen osaaminen, sosiaali- ja terveydenhuolto, työelämätarpeet, yliopistokoulutus

Johdanto

Hyvinvointialueilla sote-alan organisaatioiden yhdistäminen ja palveluiden yhteensovittaminen eli palveluintegraatio ovat muuttaneet niin toimintaympäristöä kuin työn tekemisen käytäntöjä (Hietapakka ym. 2020, 480; Hujala & Lammintakanen 2018). Tämänkaltaiset, laajat työelämän muutokset heijastuvat myös koulutukseen, jonka yhtenä tavoitteena on edistää sellaisten valmiuksien saavuttamista, joita muuttuvissa työ- ja toimintaympäristöissä tarvitaan (Konkola ym. 2021, 124). Keskeistä on tunnistaa, millaista osaamista alalla toimivat ammattilaiset tarvitsevat työelämässä nyt ja tulevaisuudessa (Laulainen ym. 2020). Esimerkiksi integroitaessa sosiaali- ja terveystalvueluita asiakaslhtöisiksi kokonaisuuksiksi sote-ammattilaisia haastavat erilaiset työn tekemisen käytännöt ja tarve yhtenäistää ammattiryhmien erilaisia toimintatapoja (Taskinen & Hujala 2020, 50). Yhtenäistämistä tarvitaan moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön edistämiseksi. Lisäksi sote-ammattiteihin liittyvää sääntelyä väljennetään tulevaisuudessa siten, että sote-ammattilaisille mahdollistetaan aiempaa joustavampi keskinäinen työnjako (Kirkonpelto & Mäntyranta 2024, 22). Tämä edellyttää eri ammattiryhmien välistä yhdistävää osaamista (Tolmala ym. 2019). Sote-ammattilaiset tarvitsevatkin alakohtaisen erikoisosaamisen lisäksi ammattiryhmiä yhdistävää osaamista, joka on sote-uudistuksen yhteydessä tunnistettu yhdeksi keskeiseksi osaamisalueeksi (Hietapakka ym. 2020; Kangasniemi ym. 2018; Lehtoaro ym. 2019; Nummela ym. 2019; OKM 2019; Soini ym. 2021; ks. myös Tolmala ym. 2019).

Myös yliopistoista valmistuvilla sote-alan ammattilaisilla on tarpeen olla tieteenalakohtaisen osaamisen lisäksi ammattiryhmiä yhdistävän, geneerisen osaamisen valmiuksia. Useiden maiden koulutuspoliittisissa linjauksissa geneerinen osaaminen on nostettu yhdeksi tärkeimmistä kehittämisen kohteista koulutuksen ja työelämän yhteistyössä (Jääskelä ym. 2018, 131; ks. myös de Andrade ym. 2015, 538). Myös suomalaisen sosiaali- ja terveystalvuelalan korkeakoulutuksen arviointiraportin mukaan aiempaa laaja-alaisempaa, ammattiryhmiä yhdistävää osaamista tulisi vahvistaa (Konkola ym. 2021).

Tässä tutkimuksessa osaaminen jaotellaan ammattialakohtaiseen ja geneeriseen osaamiseen. Sote-ammattilaisten osaamisen ytimen muodostaa ammattialakohmainen osaaminen. Tämän lisäksi alan ammattilaiset tarvitsevat geneeristä osaamista, joka on perinteisesti sisältänyt muun muassa asiakaslhtöisyyteen, lainsäädäntöön

ja eettisiin kysymyksiin liittyvää osaamista sekä tutkimus- ja kehittämisosaamista. Uudempia generisen osaamisen osa-alueita sote-alalla ovat muun muassa robotiikka ja digitalisaatio sekä kestävä kehitys. (Kangasniemi ym. 2018, 68; Soini ym. 2021, 339; ks. myös OKM 2019.)

Tulevaisuudessa ammattilaisten resurssien yhdistäminen eri sektorirajat ylittävänä monialaisena yhteistyönä korostuu entisestään (Pihlainen ym. 2016; Vaggers & Andersson 2021), jolloin jo koulutuksen aikana sote-alan opiskelijat tarvitsevat monialaista yhdessä oppimista (Kekoni ym. 2021; Naumann ym. 2021). Sote-alan ammattilaisten koulutus on perinteisesti ollut ammattiryhmittäin eriytynyttä, ja osaamista on tarkasteltu usein tieteenalojen eroista ja lainsäädännöllisistäkin syistä ammattiryhmittäin tai koulutusaloittain (Kangasniemi 2020, 404; ks. myös Kallio ym. 2022), jolloin ammattiryhmiä yhdistävä osaaminen on jäänyt koulutuksissa vähäisemmälle huomiolle (Dijkman ym. 2017, 483). Sote-alan koulutusten välillä on siten tarve aiempaa tiiviimpään keskinäiseen yhteistyöhön (Tolmala ym. 2019) sekä tiiviimpään yhteistyöhön työelämän kanssa (Kantola & Penttilä 2022), jotta tunnistetaan, millaista osaamista uudistuvat palvelut alalle työllistyviltä edellyttävät. Myös yliopistojen opetushenkilöstö tarvitsee osaamista integroidakseen ammattiryhmiä yhdistävän generisen osaamisen sisältöjä tieteenalakohtaisten opintojen sisälle. Käytännössä tämä tarkoittaa generisten valmiuksien näkyväksi tekemistä opetussuunnitelmissa eli opintojaksojen sisällöissä, tavoitteissa ja opetusmenetelmissä. (esim. Dijkman ym. 2017, 483; Tuononen ym. 2020, 96.)

Keskustelu työelämässä toimivia ammattiryhmiä yhdistävästä generisestä osaamisesta on aiheena ajankohtainen, sillä esimerkiksi yliopistoissa se koskettaa laajasti eri koulutusohjelmia, joista valmistuu sote-alalle ammattilaisia (kuten lääkäreitä, hammaslääkäreitä, sosiaalityöntekijöitä, ravitsemusterapeutteja ja farmaseutteja). Ammattiryhmiä yhdistävää generistä osaamista tarvitsevat myös muut, sote-alan ammattilaisten kanssa yhteistyössä toimivat ammattilaiset. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa on tunnistettu tarve tarkastella alan koulutusten sisältöjä eri ammattialoja yhdistävän sekä eriytyvän osaamisen näkökulmasta (Ukkonen-Mikkola ym. 2020).

Sote-ammattiryhmiä yhdistävä generinen osaaminen ei ole käsitteenä yksiselitteinen tai selkeästi määriteltävissä. Kirjallisuudessa tunnistetaan useita lähikäsitteitä, kuten generiset taidot tai generiset kompetenssit. Näitä käsitteitä käytetään usein rinnakkain, eikä opetushenkilöstö välttämättä jaa yhteistä ymmär-

rystä käsitteiden merkityksestä. Myös käsitteellinen epämääräisyys voi heijastua siihen, että geneeriseen osaamiseen liittyvä keskustelu on hajanaista. (Landheim & Hernándetz 2018, 128.)

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan monitieteisesti yliopiston opetushenkilöstön näkemyksiä sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta. Tietoa tarvitaan, jotta yliopistojen koulutuksissa pystytään entistä paremmin vastaamaan alan tulevaisuuden työelämätarpeisiin. Tutkimuksessa sitoudutaan geneerisen osaamisen käsitteeseen, jota kuvataan täsmällisemmin seuraavassa osiossa. Tutkimus tuo lisätietoa siitä, millaisia näkemyksiä yliopiston sote-koulutusalojen opetushenkilöstöllä on geneerisestä osaamisesta sekä miten koulutuksen avulla voidaan vastata tähän työelämätarpeeseen. Yhteinen keskustelu geneerisestä osaamisesta on tärkeää, jotta opetushenkilöstö sote-alan ammattilaisia kouluttaessaan tunnistaa geneerisen osaamisen merkityksen ja huomioi ammattiryhmiä yhdistävän osaamisen yliopistokoulutuksessa. Aihe on ajankohtainen myös käytännön työelämässä, jossa laaja-alaiset palveluintegraation tavoitteet edellyttävät aiempaa tiiviimpää sosiaali- ja terveydenhuollon sektorirajat ylittävää yhteistyötä (Kaihlaniemi ym. 2019; Taskinen & Hujala 2020). Tällöin esimerkiksi monialainen yhteistyö, yhtenä ammattiryhmiä yhdistävän työntekemisen muotona, korostuu entisestään. Monialainen yhteistyö edellyttää yhteistä osaamista, jonka tulisi sisältyä koulutukseen, jotta opiskelijatkin tunnistavat, millaista osaamista heidän odotetaan saavuttavan opintojen aikana tulevana ammattilaisina (Kallio ym. 2023).

Artikkelissa vastataan kahteen tutkimuskysymykseen: Millaisia näkemyksiä yliopiston sote-alan opetushenkilöstöllä on sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta? Miten koulutuksella voidaan vastata geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen?

Geneerinen osaaminen sote-ammattilaisten koulutuksissa

Geneerinen osaaminen käsitteenä

Osaaminen voidaan nähdä eräänlaisena työelämässä selviytymisen ja menestymisen ehtona (Viitala & Uotila 2014, 98). Osaaminen koostuu esimerkiksi tiedoista, taidoista, asenteista ja kyvykkyydestä (Euroopan komissio 2015; Kangasniemi ym. 2018, 65).

Lisäksi voidaan puhua työelämässä tarvittavasta osaamisesta, josta käytetään vaihtelevasti erilaisia käsitteitä, kuten kompetenssi, kvalifikaatio tai ammattitaito. Englanninkielisille käsitteille ei välttämättä löydy vastaavaa suomenkielistä käsitettä kirjallisuudesta. Käsitteet voivat siten saada ristiriitaisia tai päällekkäisiä merkityksiä. (Hanhinen 2010, 15.)

Sote-uudistuksen yhteydessä on kiinnitetty huomiota sote-ammattiryhmiä yhdistävään eli geneeriseen osaamiseen (Hietapakka ym. 2020; Lehtoaro ym. 2019; Nummela ym. 2019; OKM 2019; Soini ym. 2021; Tolmala ym. 2019). Geneerinen osaaminen on käsitteenä haastava, ja sote-alan kirjallisuudessa käytetään erilaisia lähikäsitteitä, kuten geneeriset kompetenssit (*generic competences*) (esim. Dijkman ym. 2017; Landheim & Hernandetz 2018) tai geneeriset taidot (*generic skills*) (esim. Murdoch-Eaton & Whittle 2012). Sosiaali- ja terveystieteiden korkeakoulutuksen arviointiraportissa puolestaan käytetään käsitteitä sote-alan erityiset valmiudet ja yleiset valmiudet (Konkola ym. 2021). Lisäksi tunnustetaan käsitteet työelämätaidot ja yleiset työelämätaidot (esim. Ainala ym. 2020). Näitä käsitteitä käytetään vaihtelevasti, ja osa tutkijoista rinnastaa käsitteet toisiinsa, kun taas osa painottaa niiden merkitystä eri tavoin (Chan & Fong 2018; Ursin & Hyytinen 2010). Esimerkiksi työelämätaidot voidaan nähdä geneerisiä taitoja laajempina, jolloin niiden nähdään sisältävän geneeristen taitojen lisäksi tiettyyn alaan tai ammattiin liittyviä taitoja (Ainala ym. 2020, 98).

Tutkimuksissa määritellään geneerisiä taitoja eri tavoin muutamista perustaidosta täsmällisimpiin useiden kymmenien taitojen listauksiin (Ainala ym. 2020, 98). Yleisimmin geneerisillä taidoilla tarkoitetaan muun muassa ongelmanratkaisutaitoja, kriittistä ajattelua ja vuorovaikutustaitoja (Jones 2009, 86; Jääskelä ym. 2018). Geneerisiä kompetensseja voidaan käyttää myös sateenvarjokäsitteenä, johon sisältyy geneeristen taitojen lisäksi positiivisia arvoja ja asenteita (Chan ym. 2017, 1) tai korkeampia kognitiivisia ja vuorovaikutuksellisia taitoja, jotka ovat laajasti siirrettävissä työelämään (Biesma ym. 2006, 326). Yleisesti voidaan todeta, että nämä käsitteet kytkeytyvät keskeisesti osaamiseen, jota eri alojen korkeakouluopiskelijoiden tulee saavuttaa opintojen aikana pärjätäkseen työelämässä (Jääskelä ym. 2018).

Sote-uudistuksen ja siihen kytkeytyvissä koulutustarpeiden uudistamiskeskusteluissa osaamista on jaoteltu ammattialakohtaiseksi osaamiseksi ja ammattiryhmiä yhdistäväksi geneeriseksi osaamiseksi. Geneerinen osaaminen yhdistää kaikkia

sote-ammattiryhmiä muodostuen kolmesta osa-alueesta, jotka ovat asiakastyöosaaminen, palveluiden ja työn kehittämisosaaminen sekä työntekijyyden ja yhteistoiminnan muutososaaminen. Nämä geneerisen osaamisen alueet sisältävät yhteensä 11 osa-aluetta, jotka on kuvattu taulukossa 1. (Kangasniemi ym. 2018, 70; Soini ym. 2021, 339.)

Taulukko 1. Sote-ammattilaisten geneerisen osaamisen jaottelu (Kangasniemi ym. 2018; Soini ym. 2021)

Asiakastyöosaaminen	Asiakaslähtöisyys
	Ohjaus- ja neuvontaosaaminen
	Palvelujärjestelmäosaaminen
	Lainsäädännön ja etiikan tuntemus
Palveluiden ja työn kehittämisosaaminen	Tutkimus- ja kehittämisosaaminen
	Robottiikka ja digitalisaatio
	Vaikuttavuus-, kustannus- ja laatutietoisuus
	Kestävän kehityksen mukainen ympäristöosaaminen
	Viestintäosaaminen
Työntekijyyden ja yhteistoiminnan muutososaaminen	Työntekijyysosaaminen
	Monialainen yhteistoiminta

Tässä tutkimuksessa sote-ammattiryhmiä yhdistävästä osaamisesta käytetään käsitettä geneerinen osaaminen. Käsitevalinnalla kytketään suomalaiseen sote-alan muuttuvia osaamistarpeita ja koulutuksen työelämärelevanssia koskevaan keskusteluun (esim. Hietapakka ym. 2020; Kangasniemi ym. 2018; Konkola ym. 2021, Lehtoaro ym. 2019; Nummela ym. 2019; OKM 2019; Soini ym. 2021; Tevameri 2020, 65–66). Geneeristä osaamista tarkastellaan tässä tutkimuksessa sellaisena työelämäosaamisena, jota kaikkien sote-alan ammattilaisten ajatellaan tarvitsevan yhteisten asiakkuuksien, uudistuvien palveluiden ja työn kehittämisen sekä sujuvan yhteistoiminnan edistämiseksi ja jota alan koulutuksissa on tarpeen ammattialakohtaisen osaamisen lisäksi vahvistaa. Tässä tutkimuksessa geneerinen osaaminen tunnistetaan laaja-alaisemmaksi käsitteeksi kuin geneeriset kompetenssit tai sitäkin suppeamman käsitteen geneeriset taidot. Geneerisen osaamisen nähdään sisältävän myös sote-alaan, ammattiin sekä sote-alan perustaitojen oppimiseen liittyviä taitoja. Tällaisen osaamisen tarve on tunnistettu edistettäessä uudistuvaa palvelujär-

jestelmää ja toimintakulttuurin muutosta. Käsitteellisen selkeyden vuoksi tästä eteenpäin käytetään yhtenäisesti geneerisen osaamisen käsitettä kuvaamaan edellä kuvattua työelämäosaamista silloinkin, kun lähdekirjallisuudessa on käytetty käsitteitä *generic skills* (Chan & Fong 2018; Murdock-Eaton & Whittle 2012), *graduate generic competences* (Lan 2020) ja *generic competences* (Chan ym. 2017).

Geneerisen osaamisen vahvistaminen koulutuksessa

Kansallisen korkeakoulutuksen arviointikeskuksen toteuttaman arvioinnin (2020–2021) mukaan sote-ammatteihin valmistavien korkeakoulujen työelämärelevanssi on lähtökohtaisesti hyvällä tasolla. Korkeakouluille annettujen suositusten mukaan sote-alan kokonaisuudistus ja sen vaikutukset tulee huomioida koulutusten sisällöissä ja osaamistavoitteissa. Lisäksi yhteistyötä työelämätoimijoiden kanssa tulee tiivistää niin ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen kuin opetussuunnitelmiin liittyvän yhteistyön osalta. (Konkola ym. 2021, 124.) Tällöin huomio kiinnittyy siihen, miten ammattiryhmiä yhdistävä osaaminen on sisällytetty eri koulutusalojen opetukseen ja opetussuunnitelmiin. Aiemmin esitettyjen käsitteellisten haasteiden lisäksi on tunnustettu, että geneerinen osaaminen voi näyttäytyä opetushenkilöstölle niin itsestään selvänä osana ammattilaiseksi kasvamista, ettei sitä sellaisenaan ole aukikirjoitettu opetussuunnitelmiin (Murdock-Eaton & Whittle 2012, 125). Geneerinen osaaminen ja tieteenalakohtainen osaaminen voivat linkittyä niin tiiviisti yhteen, ettei niitä voi selkeästi erottaa toisistaan (Jones 2009, 87–90; Lan 2020). Lisäksi opettajilla on vaihtelevia käsityksiä siitä, kuinka merkityksellisenä he pitävät geneeristä osaamista (Lan 2020). Yhteinen keskustelu voi auttaa tunnistamaan sellaisia opetusratkaisuja, joilla parhaiten edistetään tieteenalakohtaista ja geneeristä osaamista. Geneeriseen osaamiseen liittyvä käsitteellinen epämääräisyys on heijastunut siihen, että geneerisen osaamisen näkyminen opetussuunnitelmissa on ollut vähäistä (Chan ym. 2017). Tämän vuoksi ammattiryhmiä yhdistävä osaaminen voi jäädä koulutuksen aikana myös opiskelijoilta tunnistamatta.

Opetuskäytännöillä on keskeinen rooli vahvistettaessa edellä kuvattuja geneerisen osaamisen osa-alueita. Geneeristä osaamista näyttäisivät vahvistavan parhaiten monipuoliset yhteistyötä ja vuorovaikutusta vahvistavat opetusmuodot sekä monipuoliset arviointiin ja palautteenantoon liittyvät menetelmät, kuten itse- ja vertaisarviointi (Virtanen & Tynjälä 2019, 889). Vaikka tieteenaloilla voi olla painotuseroja

opetuskäytännöissä, tieteiden välisen ja monitieteisen opetuksen on nähty edistävän geneeristä osaamista siten, että monitieteisissä opinnoissa opiskelijat pystyvät tarkastelemaan asioita kokonaisvaltaisemmin ja useammasta kuin yhden tieteenalan näkökulmasta (Chan & Fong 2018, 941). Itsenäinen opiskelu, luento-opetus ja lukeminen eivät yksinään vahvista geneeristä osaamista, vaan niiden rinnalle tarvitaan oppimisprosessia aktivoivia oppimismenetelmiä (Virtanen & Tynjälä 2019, 890). Tämän suuntaiset tulokset voivat heijastella myös työelämävaatimusten muutosta, ja korkeakoulujen tulisi tunnistaa muuttuvia työelämätarpeita (Chan ym. 2017). Yliopistoissa näyttäisikin olevan tarve lisätä geneerisen osaamisen näkyvyyttä koulutuksissa (Lan 2020). Siksi on tärkeää saada lisää tietoa siitä, miten opettajat määrittelevät monitieteisenä ryhmänä sote-ammattiryhmiä yhdistävää geneeristä osaamista ja miten koulutuksella voidaan vastata geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen. Tämä voi edistää sote-alan yliopistokoulutusten työelämärelevanssia.

Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen aineisto kerättiin maaliskuussa 2021 yhdestä suomalaisesta yliopistosta. Tutkimus kohdennettiin sote-alojen tutkintoon johtaviin koulutusohjelmiin, joista valmistuvilla sote-ammattilaisilla on keskeinen rooli edistettäessä palvelu-integraatiota hyvinvointialueilla. Tutkimusluvut myönnettiin kyseisestä yliopistosta. Osallistujia tiedusteltiin yksiköiden johtajilta eri sote-ammattilaisia kouluttavista koulutusohjelmista, kuten sosiaali-, terveys-, ravitsemus-, lääke- ja hammaslääketieteestä sekä farmasiasta. Keskeinen valintaperuste oli, että tutkimukseen osallistujat tunsivat hyvin oman yksikkönsä koulutusohjelman ja opetussuunnitelman. Yksiköiden johtajat nimesivät 15 tutkimukseen soveltuvaa opetushenkilöä. Heistä 13 antoi suostumuksensa tutkimukseen osallistumiseen. Osallistujat olivat yhden yliopiston yhdeksästä eri sote-alan koulutusohjelmasta ja edustivat näin varsin laaja-alaisesti eri koulutusohjelmien opetushenkilöstöä. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista.

Aineisto kerättiin fokusryhmähaastatteluina (*focus group interview*), joissa korostuu asiantuntijoiden huolellinen valinta ja haastattelun suunnittelu. Haastattelu soveltui aineistonkeruumuodoksi keskustelunomaisuutensa vuoksi (Puusa 2020; Tuomi & Sarajärvi 2018, 75). Muista ryhmäkeskusteluista poiketen fokusryhmähaastattelussa

keskustelu kohdennetaan ennalta suunniteltuihin teemoihin (Acocella & Cataldi 2021; Morgan 1998), jolloin tavoitteena on saada aikaiseksi mahdollisimman paljon keskustelua haastatteluun osallistujien kesken ja etsiä vastauksia mitä-, miksi-, miten- ja kuinka-kysymyksiin (Mäntyranta & Kaila 2008). Tutkijaryhmä laati haastattelurungon. Sen keskeisinä teemoina olivat geneerisen osaamisen määrittely, geneerinen osaaminen sote-koulutusohjelmien opetussuunnitelmissa ja geneerisen osaamisen merkitys tulevaisuudessa.

Fokusryhmähaastatteluissa toimijoille avautui mahdollisuus keskustella sote-alan geneerisestä osaamisesta tieteenalarajat ylittäen, sillä kaikissa neljässä haastatteluryhmässä oli osallistujia eri koulutusohjelmista. Jokaisesta koulutusohjelmasta haastatteluun osallistui yksi tai kaksi henkilöä. Haastateltavat omasivat pitkän ja laaja-alaisen kokemuksen yliopistotasoisesta sosiaali- ja terveystieteiden koulutusten kehittämisestä ja opetussuunnitelmatyöstä. Lisäksi heillä oli opetuskokemusta yliopistotasolla kuudesta vuodesta yli 20 vuoteen. Kaikki olivat osallistuneet omien koulutusohjelmiansa kehittämistehtäviin, ja heidän ammattinimikkeensä vaihtelivat professorista yliopistonlehtoriin ja kliiniseen opettajaan. Haastateltavat oli jaettu kolmen (3) ja neljän (4) hengen haastatteluryhmiin siten, että kussakin ryhmässä oli osallistujia eri koulutusohjelmista. Yhdelle haastateltavalle tuli este osallistua suunniteltuun haastatteluun, ja hän siirtyi toiseen haastatteluryhmään. Tämän vuoksi yhdessä ryhmässä oli ainoastaan kaksi haastateltavaa ja muissa 3-4 haastateltavaa. Tutkijaryhmästä kuhunkin haastatteluun osallistui kaksi henkilöä, joista artikkelin ensimmäinen kirjoittaja toimi keskustelun vetäjänä kaikissa haastatteluissa ja toinen henkilö keskittyi muistiinpanojen, havaintojen ja täydentävien kysymysten tekemiseen. Haastattelut toteutettiin covid-19-pandemian vuoksi etäyhteydellä, ja ne tallennettiin, minkä jälkeen ne litteroitiin ja pseudonymisoitiin. Haastattelujen kesto vaihteli 76 minuutista 102 minuuttiin. Haastatteluaineisto sisälsi monipuolisen keskustelumateriaalin sote-alan geneerisestä osaamisesta, ja sitä kertyi tallenteena yhteensä 5 tuntia ja 13 minuuttia. Artikkelin ensimmäinen kirjoittaja litteroi aineiston sanasta sanaan, ja sitä muodostui yhteensä 55 sivua (Times New Roman, fontti 12, riviväli 1). Artikkelin kirjoittajat analysoivat yhdessä aineiston.

Aineisto analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä etsien vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Sisällönanalyysissä syvennyttiin siihen, millaisia merkityksiä opetushenkilöstö antoi geneeriselle osaamiselle ja miten koulutuksella voidaan vastata geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen. Analyysi toteutettiin teoriaohjaavasti, jolloin analyysi ei suoraan pohjautu teoriaan vaan teoria ohjaa

analyysin kulkua. Teoriaohjaavuus ilmeni siten, että vaikka luokittelun eri vaiheissa pyrittiin mahdollisimman aineistolähtöisiin nimeämisiin, analyysissä hyödynnettiin Kangasniemen (2018) sekä Soinin (2021) tutkijaryhmien jaottelua nimeämisten tukena. Analyysissä havaintoyksikköinä toimivat haastateltujen yksittäiset lauseet tai useamman lauseen kokonaisuudet. Analyysin aluksi litteroitu aineisto luettiin läpi useampaan kertaan. Aineistosta pyrittiin tunnistamaan tutkimuskysymysten mukaisia asiakokonaisuuksia, kuten erilaisia geneerisen osaamisen sisältöjen kuvauksia. Näitä kuvauksia pelkistettiin yksittäisiksi ilmaisuiksi. Analyysin seuraavassa vaiheessa samaa aihetta kuvaavat pelkistetyt ilmaisut yhdistettiin samaan alaluokkaan, jonka nimeämisessä pelkistettyjen ilmausten merkityssisällöt tiivistettiin kuvaamaan mahdollisimman osuvasti käsiteltyä aihetta. Alaluokat yhdistettiin edelleen kategorioiksi sisältöä kuvaavilla nimillä. (Tuomi & Sarajärvi 2018; ks. myös Ruusuvuori ym. 2010.) Esimerkki analyysiprosessin eri vaiheista, etenemisestä alkuperäisilmauksista pelkistykseen ja edelleen alaluokkiin ja niitä yhdistäviin kategorioihin on kuvattu taulukossa 2.

Taulukko 2. Esimerkki pelkistetyistä ilmauksista ja kategorioiden muodostamisesta

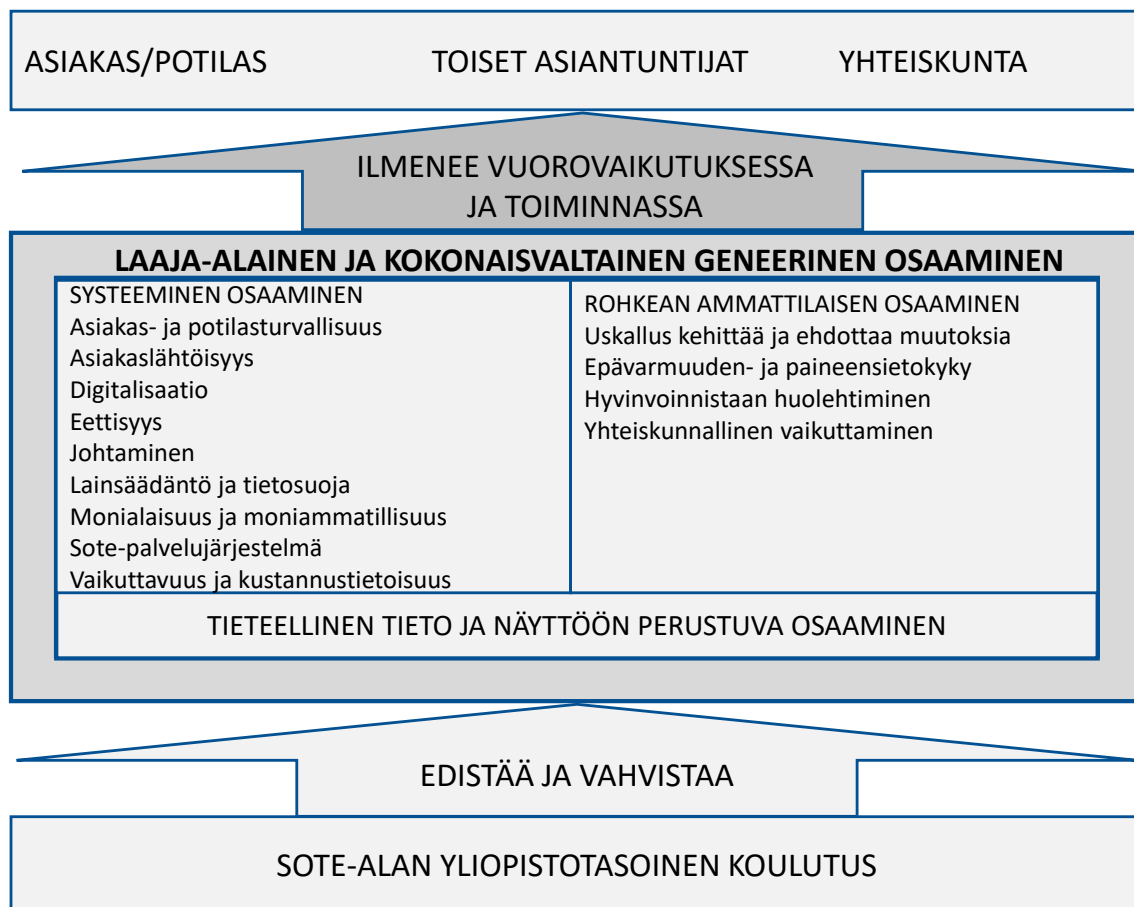
AUTENTTINEN LAINAUS	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	KATEGORIA
Ja sitten nää lähteet, et mitä tietolähteitä käytetään. Et se on todella tärkeää terveydenhuollon ammattilaiselle, että hän hyödyntää asianmukaisia lähteitä.	tietolähteiden asianmukainen hyödyntäminen	tiedonhakuun liittyvä osaaminen	TIETEELLINEN TIETO JA NÄYTTÖÖN PERUSTUVA OSAAMINEN
Nää tiedonhakuasiat ja tällaset asiat, näähän on kanssa sellaisia mitkä, jotka kulkee läpi koulutusohjelman ja tavallaan tää tämmönen näyttöön perustuva vaikuttava hoito, niin se nyt on semmonen yleinen teema, että uskon kyllä että tulee kyllä kaikilla opintojaksoilla esille.	tiedonhakuasiat ja näyttöön perustuva toiminta		
Ja sitten tuo tiedon kriittinen tai tiedon hakeminen ja tiedon kriittinen arviointi sitten myös.	tiedon hakeminen ja kriittinen arviointi		
Jos ajatellaan vaikka, mennään vaikka tuohon tiedonhakuun, niin jos valmistuva, yliopistotutkinnon suorittanut ei hallitse tiedonhakua ja tiedon kriittistä lukemista... niin ei hän pysty toimimaan, hänhän on ihan viettäviissä sitten sen jälkeen kun hän pääsee tuonne kentällä. Että kyllä ne on semmonen kivijalka, johon se oppiminen sitten vielä valmistumisen jälkeenkin perustuu.	tiedonhaku, tiedon kriittinen lukeminen asiantuntijan osaamisen perusta		
Että et kun se on kuitenkin hirveen pitkälle tietoon pohjautuvaa toimintaa, kyse ei oo semmosesta mutu-jutuista tai että mikä nyt on muotia, niin se että ymmärretään se tiedon merkitys, osataan etsiä se ja sit kyetään välittämään se sinne työyhteisöihin ja kyetään välittämään se ihan sinne asiakaspintaan.	toiminta pohjautuu tietoon ja tiedon hyödyntämiseen	tutkitun tiedon hyödyntämiseen liittyvä osaaminen	
Pitää olla siltä omalta tieteenalalta käsitejärjestelmä hanskassa jotta kykenee analysoimaan sitä tilannetta, kykenee miettimään, mistä me tarvitaan tietoa, osataan etsiä tietoa, osataan arvioida se tiedon laatu ja osataan vetää se yhteen.	kykenee analysoimaan tietoa, osaa etsiä tietoa, osaa arvioida ja vetää yhteen tietoa		
Tarvitaan sitä intuitiota ja sitten toisaalta sitä faktojen ja semmosta niinku asioiden jäsentämisen taitoa jota ehkä niinku mikä se yliopistokoulutuksen erottaa eli tämmöset tietyt arviointi- ja päätöksenteko- ja harkintaosaaminen ja tän tyyppiset taidot.	tiedon ja asioiden jäsentämisen taitoa		

Tulokset-osiossa kuvataan ensin sote-alan opetushenkilöstön näkemyksiä geneerisestä osaamisesta vastaten ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Tämän jälkeen vastataan toiseen tutkimuskysymykseen eli siihen, miten koulutuksella voidaan vastata geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen. Opetushenkilöstön näkemyksissä painottuu enemmän se, mitä tulevaisuuden sote-ammattilaisten tulee osata, kuin se, millainen heidän osaamisensa on nyt. Tuloksissa tuodaan esiin alkuperäisiä aineisto-otteita, jotka on numeroitu haastateltujen mukaan siten, että kullekin haastateltavalle (H) on annettu numero (1–13). Näin havainnollistetaan aineiston monipuolista käyttöä.

Tulokset

Sote-alan opetushenkilöstön näkemyksiä ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta

Sote-alan opetushenkilöstön näkemysten mukaan ammattiryhmiä yhdistävä geneerinen osaaminen sote-alan yliopistotasoisessa koulutuksessa koostui kolmesta osa-alueesta: 1) tieteellinen tieto ja näyttöön perustuva osaaminen, 2) systeminen osaaminen ja 3) rohkean ammattilaisen osaaminen. Opetushenkilöstö painotti sote-ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen perustana tieteellistä tietoa ja näyttöön perustuvaa osaamista. Tämän perustan päälle rakentuvia osa-alueita kutsutaan tässä tutkimuksessa systeemiseksi osaamiseksi ja rohkean ammattilaisen osaamiseksi. Näistä kolmesta osa-alueesta muodostui kuvausten pohjalta sote-ammattiryhmiä yhdistävä kokonaisvaltainen ja laaja-alainen geneerinen osaaminen. Sote-ammattilaisia yhdistävän geneerisen osaamisen kuvattiin ilmenevän vuorovaikutuksessa, sanoissa ja teoissa niin asiakkaiden, toisten ammattilaisten kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä kokonaisuus on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1. Sote-ammattiryhmiä yhdistävä kokonaisvaltainen ja laaja-alainen geneerinen osaaminen

Sote-ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen perustan muodostaa **tieteellinen tieto ja näyttöön perustuva osaaminen**, jonka merkitystä korostettiin kaikissa haastatteluryhmissä. Tieteellinen tietopohja näkyy haastateltavien mukaan siinä, että ammattilainen hallitsee tiedonhaun ja kykenee arvioimaan käytettävissä olevaa tietoa sekä tiedon ja tietolähteiden luotettavuutta ja hyödyntämään tutkittua tietoa käytännössä. Luotettavaan tietoon nojaten hän pystyy analysoimaan, jäsentämään ja muodostamaan kokonaiskuvaa. Eräs haastateltava kuvasi tieteellisen tiedon merkitystä ammattilaisen toiminnan perustana seuraavasti:

Että et kun se on kuitenkin hirveen pitkälle tietoon pohjautuvaa toimintaa, kyse ei oo semmosesta mutu-jutuista tai että mikä nyt on muotia, niin se että ymmärretään se tiedon merkitys, osataan etsiä se ja sit kyetään välittämään se sinne työyhteisöihin ja kyetään välittämään se ihan sinne asiakaspintaan. (H4)

Toinen ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen osa-alue nimettiin **systemiseksi osaamiseksi**, joka kuvaa sellaisia ammattilaisten toimintaperiaatteita ja toiminnan reunaehtoja sote-palvelujärjestelmässä, joita jokainen sote-ammattilainen tarvitsee. Siihen sisällytettiin haastateltavien esiin nostamia ja useissa selvityksissä tunnistettuja sote-alaan kytkeytyviä geneerisen osaamisen alueita, kuten asiakaslähtöisyysosaaminen, digitalisaatio-osaaminen, eettinen osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, lainsäädäntö- ja tietosuojaosaaminen, asiakas- ja potilasturvallisuusosaaminen, johtamisosaaminen, vaikuttavuus ja kustannustietoisuus sekä moniammatillinen ja monialainen osaaminen (ks. esim. Kangasniemi ym. 2018; Soini ym. 2021). Nämä osaamisalueet olivat haastateltavien mukaan opiskelutavissa myös monialaisissa ryhmissä, ja niiden nähtiin edistävän asiakkaan ja potilaan sekä toisten ammattilaisten kanssa toimimista. Systemisen osaamisen sisältöjä nostettiin esille runsaasti ja niitä kuvattiin paikoin luettelomaisesti muun muassa opetussuunnitelmien sisällöistä. Eräs haastatteluun osallistujista kuvasi asiaa näin:

Mulla on tässä tää ops auki. Kun näin katsoo, niin sitä aina vähän hämmästy, että aika vähän sitä [geneeristä osaamista] on, mut mitä siellä on hyvin, niin siellä on aika hyvin kieliopintoja, siellä tulee tätä vuorovaikutusta, siellä tulee tää järjestelmä, sote-järjestelmä, palvelujärjestelmä [...] Sitten siellä toki on tämmösiä lisäksi, mitkä liittyy tähän moniammatillisuuteen. (H6)

Moniammatillinen ja monialainen osaaminen korostui haastatteluissa, ja se näyttäytyi systemisen osaamisen ytimenä. Monialaisuuden nähtiin painottuvan tulevaisuudessa entistä enemmän, ja tätä osaamista oli pyritty vahvistamaan opetussuunnitelmissa monialaisten opintojaksojen ja tieteenalat ylittävän yhteisopetuksen kautta. Pyrkimyksenä oli jo koulutuksen aikana estää tieteenalakohtaista ”siiloutumista”, vaikkakin haastateltavat tunnistivat opiskelijoilla olevan ajoittain vaikeuksia nähdä monialaisten opintojen etua. Lisäksi keskustelua herätti sopivan ajankohdan löytäminen monialaisille opinnoille siten, että opinnot olisivat mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia opiskelijoille (esim. heti opintojen alkuvaiheessa vai loppuvaiheessa). Keskustelua käytiin myös monialaisten opintojen pedagogisista ratkaisuksista. Eräs haastateltava kuvasi monialaisuutta seuraavasti: *Minä ajattelen, että se moniammatillisuus on se ydin, mistä minä lähen, että kaikki sitten olis samalla viivalla, puhuis samaa kieltä, tosin niinku eri vinkkelistä ja vähän eri termein, mutta yleinen osaaminen olis kuitenkin (H5).*

Kolmas sote-ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen osa-alue nimettiin **rohkean ammattilaisen osaamiseksi**. Se näyttäytyi ammattilaisen uskalluksena ja kykynä kehittää käytäntöjä ja nostaa esiin havaitsemiaan epäkohtia. Eräs haastateltava kuvasikin, että *me koulutetaan muutosagentteja kentälle* (H1). Tärkeänä pidettiin sitä, että ammattilainen uskaltaa rohkeasti tuoda esille omaa asiantuntijuuttaan ja osaamistaan, kyseenalaistaa aiempia toimintamalleja sekä havaita tilaisuuksia toiminnan kehittämiseen ja uudistamiseen. Rohkeutta kuvattiin kiltin, liiallisen täydellisydentavoittelun vastakohtana esimerkiksi seuraavasti: *tavallaan se täydellisyys hakeminen on monesti semmonen vähän ongelmallinen ja joka johtaa siihen, että se tuo sitä epävarmuutta [...] niinku siihen, että pitää jotenkin tietää kaikesta kaikki tai muuten ei voi sanoa yhtään mitään mihinkään* (H2).

Rohkeutena kuvattiin uskallus nostaa asioita yhteisesti keskusteltavaksi silloin, kun havaitsee toimimattomia tai taloudellisesti kestävämpiä käytäntöjä. Haastateltavat korostivat keskustelussaan uskalluksen tärkeyttä myös silloin, kun sote-ammattilaiset käyvät keskustelua toisten sote-ammattilaisten kanssa. Rohkeuskeskustelua viritti erityisesti se, että sote-alalla tunnistettiin tarve entistä rohkeampaan uudistushalukkuuteen ja kriittisempään keskustelukulttuuriin. Näihin toivottiinkin muutosta muun muassa toteamalla: *Eli jos jostain löytys joku semmonen rohkeuskoulutus kaikille sote-ammattilaisille, niin heti sanoisin, että siitä vaan* (H4). Lisäksi pidettiin tärkeänä, että toimijalla on rohkeutta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun alan ammattilaisen ominaisuudessa.

Myös epävarmuuden- ja paineensietokyky sisältyi osaksi rohkean ammattilaisen osaamista. Haastateltavat pitivät tärkeänä, että koulutus antaa opiskelijalle yleisiä valmiuksia, joiden avulla hän pystyy tarttumaan haasteisiin ja uskaltaa tehdä päätöksiä. Tämä näyttäytyi tietynlaisena keskeneräisyyden sietämisenä ja useiden, yhtäaikaisten työtehtävien hallintana. Lisäksi he nostivat esille kyvyn huolehtia omasta hyvinvoinnistaan. Työskentely sote-alalla nähtiin jaksamista kuormittavana, joten ammattilaisten tulisi panostaa omaan hyvinvointiinsa ja työssä jaksamiseensa. Ammattilaisen kyky huolehtia omasta hyvinvoinnistaan nähtiin asiana, johon olisi tulevaisuudessa kiinnitettävä enemmän huomiota. Asiaa kuvattiin näin: *Ja sitten nostaisin kyllä siihen geneeriseen osaamiseen, et osaa huolehtia itsestään. Et se on ehkä semmonen tärkeä homma siinä myös, mikä on ihan nostettu meillä osaamistavoitteeksi, et osaa tämän.* (H2)

Yhteenvedona haastateltavien näkemyksistä voidaan todeta laaja-alaisen ja kokonaisvaltaisen geneerisen osaamisen rakentuvan edellä kuvatuista kolmesta osa-alueesta. Sote-ammattilaisia yhdistävän geneerisen osaamisen kuvattiin ilmenevän vuorovaikutuksessa, sanoissa ja teoissa niin asiakkaiden, toisten ammattilaisten kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tiedon ja osaamisen lisäksi tarvitaan kykyä laaja-alaiseen ja kokonaisvaltaiseen ajatteluun sekä uskallusta sanoittaa ja perustella näkökulmia oman ammattiryhmän sisällä, toisille sote-ammattilaisille, asiakkaille ja potilaille sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Vahva tietoperusta antaa valmiuden nostaa asioita esille ja käynnistää muutoksia. Eräs haastateltavista kuvasi vuorovaikutuksen merkitystä näin:

Tuo vuorovaikutus on mulle semmonen tärkeä ulottuvuus, koska on sitten kysymys vaikkapa asiakaslähtöisyydestä tai monialaisuudesta tai moniammatillisuudesta, niin jotenkii se mulle näyttäytyy, että se ilmentyy siinä vuorovaikutuksessa ja sen kautta ja ainoastaan niinku tavallaan se on keskiössä, jonka vuoksi se ei ole vain ikään kuin informaation jakamista vaan sitä, millä sitä, niitä tavallaan muita ulottuvuuksia geneerisessä osaamisessa voidaan tuoda esiin ja kehittää. (H12)

Tieteenalarajat ylittävä keskustelu sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta oli haastateltavien kokemuksen mukaan ollut vähäistä ja tapahtunut pääosin monialaisia opintoja koordinoivissa suunnitteluryhmissä. Fokusryhmähaastattelut tekivät sote-ammattiryhmiä yhdistävän geneerisen osaamisen aiempaa näkyvämmäksi ja avasivat näkökulmia oman koulutusalan opetussuunnitelman tarkasteluun. Eräs haastateltava kuvasikin tieteenalarajat ylittävää keskustelua sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta siten, että *aika lähtötelineissä tässä vielä ollaan ja starttipistooli on just lauennut (H7).*

Geneerisen osaamisen työelämätarpeeseen vastaaminen koulutuksessa

Sote-ammattiryhmiä yhdistävä geneerinen osaaminen kuvastui haastatteluissa luontevana osana työelämälähtöistä opetusta ja harjoittelua, jolloin geneerisen osaamisen sisältöjä oli integroitu tiiviisti tieteenalakohtaisten opintojen sisälle. Rajanvedon tekeminen sote-ammattilaisia yhdistävän geneerisen osaamisen ja tietyn ammattiryhmän tieteenalakohtaisen osaamisen välillä ei ollut opetushenkilöstölle yksiselitteistä. Ei ollut myöskään yksiselitteistä pohtia sitä, milloin jotain

geneerisen osaamisen osa-alueita voi opettaa yhdessä eri sote-ammattiryhmien opiskelijoille ja missä vaiheessa näiden taitojen opettaminen muuttuu niin spesifiksi, että sitä on syytä opettaa ainoastaan tietyille ammattiryhmälle. Eräs haastateltava kuvaili geneerisen osaamisen sisältyvän tiiviisti tieteenalakohtaisten opintojen sisälle seuraavalla tavalla: *Tässä kanssa selailin tätä opetussuunnitelmaa [...] että kyllä ne siellä ovat, vaikka ne nyt eivät välttämättä sillä tavalla, [...] mitenkä minä nyt sanoisin, suoraan oo sanottuna, mutta ne on siellä niin kuin sisällä* (H9).

Haastateltavat pyrkivät ennakoimaan työelämän osaamistarpeita pohtimalla uudenlaisia opetusmenetelmiä. Tätä kuvattiin siten, että koulutuksen tehtävänä ei pidetty ulkoa opettelua, vaan tavoitteena oli antaa oppimiseen välineitä, joita tulevana ammattilaisena voi soveltaa työelämässä. Tällöin *nippelitiedon osaamisen sijasta nyt enemmän on pyritty opettamaan semmosia erilaisia prosesseja* (H5). Sote-ammattiryhmiä yhdistävä geneerinen osaaminen nähtiin laaja-alaisena osaamisena. Se sisältyi tiiviisti asiakas- tai potilastapausten kokonaisvaltaisen tarkastelun ympärille esimerkiksi aidossa sairaalaympäristössä tai pienryhmätilanteissa, osaksi työelämälähtöisiä harjoitustöitä sekä harjoittelujaksoja. Geneeristä osaamista vahvistettiin tavoitellen laaja-alaisempaa ja kokonaisvaltaisempaa osaamista yksittäisten taitojen harjoittelun, kuten esimerkiksi diagnoosin tekemisen tai käden taitojen harjoittelun, lisäksi. Ei ollut kuitenkaan yksiselitteistä kuvata, miten tällaista laaja-alaista geneeristä osaamista koulutuksen aikana vahvistettiin. Eräs vastaaja kuvasi laaja-alaista ja kokonaisvaltaista osaamista koulutuksen aikana seuraavasti: *Ja nimenomaan ehkä tuommosta, että siinä samalla kun opitaan niitä käden taitoja, mitkä on olennainen osa sitä [kyseisen ammattilaisen] työtä, niin sitten myös tämmöstä just tämmöstä kokonaisuuksien hallintaa ja semmosen tiedon soveltamista [...] pyrittäs vaan tämmösiä isompia kysymyksiä vaan käsittelemään.* (H10)

Geneerinen osaaminen jäi usein arvioimatta, sillä myös käytännön harjoittelujaksojen arvioinnissa huomio kohdistui vahvemmin tieteenalakohtaiseen osaamiseen. Eräs vastaajista kuvasi asiaa seuraavasti: *No nyt vähän [...] päästään tästä juhlapuheesta käytännöntasolle. Meillä on jaettu näitä, tai on ihan taulukoitu tähän [...] osaamistavoitteisiin näitä arvioinnin kohteita. Ja nää on hyvin pitkälti sitten sitä substanssiosaamista.* (H2) Geneerisen osaamisen arviointi tunnistettiin yhdeksi kehittämisen kohteeksi koulutuksessa.

Pohdinta ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa haettiin vastauksia siihen, millaisia näkemyksiä yliopiston sote-alan opetushenkilöstöllä on sote-ammattiryhmiä yhdistävästä geneerisestä osaamisesta ja miten koulutuksella voidaan vastata geneerisen osaamisen työelämatarpeeseen. Tulosten mukaan geneerinen osaaminen on opetushenkilöstön näkökulmasta sote-ammattilaisen laaja-alaista, tieteelliseen tietoon ja sote-toimintaympäristöön liittyvää jaettavaa osaamista sekä rohkean ammattilaisen yksilöllistä osaamista. Geneerisen osaamisen työelämatarpeeseen pyritään vastaamaan koulutuksessa edistämällä työelämärajapinnassa tapahtuvaa oppimista ja tarkastelemalla sosiaali- ja terveydenhuollon ilmiöitä laaja-alaisesti. Vaikka sote-ammattiryhmiä yhdistävä geneerinen osaaminen on tärkeä osa sote-ammattilaisuutta, on vaativaa opettaa ja arvioida yksilöllistä, asenteisiin liittyvää osaamista.

Tieteellinen tieto ja näyttöön perustuva osaaminen muodostavat perustan yliopistosta valmistuvien sote-ammattiryhmien geneeriselle osaamiselle. Näyttöön perustuvan toiminnan vaade on viime vuosikymmenten aikana korostunut sosiaali- ja terveydenhuollon käytännön työssä, ja siitä on tullut keskeinen osaamisalue kaikille alalla toimiville, vaikka tutkimukseen perustuva osaaminen on tärkeää myös muilla tieteenaloilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon haastava työvoimatilanne kustannuspaineineen korostaa ammattilaisten osaamisessa vankkaa tietoperustaa, jolloin esimerkiksi integroidut sosiaali- ja terveystalvet on osoitettava vaikuttaviksi ja asiakaslähtöisiksi palveluiksi. Tämä vaatii uudenlaisia, yhtenäisiä toimintatapoja eri ammattiryhmien kesken (Hietapakka ym. 2020; Kaihlanen ym. 2019; Taskinen & Hujala 2020) siten, että kaikilla ammattilaisilla on vahva perustason osaaminen esimerkiksi näyttöön perustuvista käytännöistä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Tehottomiin palveluihin ei tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollossa ole varaa.

Systeeminen osaaminen näyttäytyi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön liittyvänä yhteisenä osaamisena, jossa sote-ammattilaisten tulee tuntee palvelujärjestelmä, osata ohjata asiakasta tarpeenmukaisesti palveluihin ja työskennellä yhdessä asiakaslähtöisesti. Systeemisen osaamisen osaamisalueista integroituvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa painottuu erityisesti monialaisen yhteistyön vaade. Sosiaali- ja terveydenhuollossa ei työskennellä enää yksin vaan yhteistyössä, siilo- ja sektorirajat ylittäen (Mönkkönen & Kekoni 2020; Pihlainen ym. 2016; Vaggers

& Andersson 2021), jolloin ammattilaisten on tunnettava myös toistensa tehtäviä ja rooleja monialaisessa yhteistyössä toimiessaan. Systemisen osaamisen sisällöistä aiemmin tunnistettu kestävä kehityksen mukainen osaaminen ei tässä tutkimuksessa noussut esille (vrt. Kangasniemi ym. 2018; Soini ym. 2021).

Rohkean ammattilaisen osaaminen korostaa ammattilaisten yksilöllistä osaamista. Rohkeutta peräänkuulutettiin yhtenä uudistusten edellytyksenä ja aiempaa kriittisemmän keskustelukulttuurin mahdollistajana. Sote-palveluiden integrointi uudellaisiksi asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi ja palveluketjuiksi vaativat ammattilaisilta rohkeaa asennemuutosta, kykyä omien näkemysten esittämiseen ja toisten ammattilaisten kuuntelemiseen (Kangasniemi ym. 2018; Laulainen ym. 2020). Myös omasta hyvinvoinnista huolehtiminen nostettiin esille yhtenä geneerisen osaamisen osa-alueena. Jaksakseen työskennellä sote-alalla myös tulevaisuudessa ammattilaisten on tärkeää osata huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja vahvistaa omia voimavarojaan.

Tulosten mukaan opetushenkilöstöllä oli selkein ja yhtenevin näkemys tieteelliseen tietoon ja näyttöön perustuvasta sekä systemisestä osaamisesta ja näiden osaamisalueiden vahvistamisesta koulutuksen aikana. Sen sijaan tulevan ammattilaisen yksilöllistä osaamista kuvaavat rohkean ammattilaisen osaamisen osa-alueet eivät ole kovin helposti opetettavissa. Vaikka geneerinen osaaminen kytkeytyy haastateltavien mukaan kiinteäksi osaksi koulutusta, käsitteellisen epämääräisyyden ja arvioinnin vaikeuden vuoksi osaamisalueita on osin vaikeaa sisällyttää opetukseen (ks. myös Chan ym. 2017; Landheim & Hernández 2018).

Geneerisen osaamisen arviointia, erityisesti yksilön osaamisena, tulisi tulevaisuudessa vahvistaa sote-alan koulutuksissa. Haastateltavat tunnistivat, että arvioinnissa keskitytään vahvemmin tieteenalakohtaisen osaamisen arviointiin. Yksilön asenteisiin kohdistuva arviointi voi tuntua opetushenkilöstöstä haastavalta jo yksistään siksi, ettei tämänkaltaiseen osaamiseen ole laadittu arviointikriteereitä. Voisiko esimerkiksi rohkeus perusteltujen omien näkemysten esiintuomiseen tai kyky huolehtia omasta hyvinvoinnistaan olla yhtenä arvioitavana tavoitteena työelämäharjoittelussa? Kyseiset osaamisalueet olisivat tuolloin niin opiskelijoiden, työelämäharjoittelua ohjaavien ammattilaisten kuin opetushenkilöstönkin tunnistettavissa ja tunnustettavissa tärkeiksi työelämässä tarvittaviksi osaamisalueiksi. Tämänkaltaiset avaukset voisivat edistää yhteistä keskustelua koulutuksen ja työelämän rajapinnalla myös geneerisen osaamisen osalta (ks. Konkola ym. 2021).

Tutkimuksen aineisto kerättiin fokusryhmähaastatteluilla. Tulokset tuovat esille yliopiston opetushenkilöstön näkemyksiä sote-alalla tarvittavasta geneerisestä osaamisesta, mikä antaa yhden näkökulman tulevaisuuden työelämässä tarvittavan geneerisen osaamisen keskusteluun. Luotettavuusnäkökulmasta tarkasteltaessa fokusryhmähaastattelu oli tiedonkeruumuotona onnistunut. Se mahdollisti haastateltaville aidon monitieteisen keskustelun sote-alan geneerisestä osaamisesta ja tulevaisuuden työelämätarpeisiin vastaamisesta yliopistokoulutuksessa. Keskustelu vahvisti eri näkökulmia geneerisestä osaamisesta, ja esimerkiksi yksilöhaastattelussa tällainen näkökulmien peilaaminen ei olisi onnistunut. Monitieteinen keskustelu nähtiin tarpeellisena jatkossakin. Tutkimukseen osallistui 13 henkilöä yhdestä yliopistosta, mutta he edustivat monitieteisesti yhdeksää eri koulutusohjelmaa. Haastateltavat valikoituivat tutkimukseen siksi, että heillä oli vankka tietämys alansa koulutuksen sisällöstä, ja siten he todennäköisesti olivat tietoisia geneerisestä osaamisesta ja sen merkityksestä koulutuksessa. Aineistoa voidaan pitää riittävän laaja-alaisena tuomaan esiin opetushenkilöstön näkemyksiä geneerisestä osaamisesta ja sen merkityksestä sote-alalle. Sen sijaan tutkimuksessa ei tarkasteltu geneerisen osaamisen merkityksiä koulutusohjelmittain, mikä olisi voinut tehdä näkyväksi painotuseroja koulutusohjelmien välillä ja mahdollistaa profессиoperustaisempia tulkintoja geneerisestä osaamisesta. Tutkimukseen osallistuvan opetushenkilöstön anonymiteettiä pyrittiin suojelemaan siten, että osallistujia ei kuvattu täsmällisesti pääaineittain vaan ainoastaan esimerkkien avulla.

Tutkijaryhmä rakensi haastattelun teemat huolellisesti pyrkien saamaan esiin monipuolisia näkemyksiä ja herättämään vilkasta keskustelua aiheesta. Haastattelun teemoja testattiin koehaastattelemalla yhtä yliopistonlehtoria, minkä jälkeen haastattelun teemoja täsmennettiin. Tutkimus toteutettiin noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä myös tutkimuslupien, tietosuojaselosteen ja tiedotteiden riittävyden osalta. Haastattelu tapahtui covid-19-pandemian vuoksi etäyhteyksin, ja toteutusmuodoksi valittiin järjestelmä, jonka avulla haastattelut voitiin tallentaa tutkijan tietokoneelle ja sieltä yliopiston hallinnoimalle tutkijan kovalevyille, jossa tutkimusmateriaalit säilytetään. Tutkimusluvut pyydettiin haastattelun alkaessa, jolloin vastaus tallentui haastatteluaineistoon. Näin kirjallisessa muodossa olevat lupapaperit eivät muodostaneet tietoturvariskiä (ks. myös TENK 2023). Artikkelin ensimmäinen kirjoittaja litteroi haastattelut. Tämä vahvisti aineiston sisällöntuntemusta. Tutkimusaineisto oli lisäksi koko tutkimusryhmän käytössä. Tutkijaryhmä perehtyi

aineistoon, ja aineistosta tehdyistä tulkinnoista keskusteltiin yhdessä. Tulosesiön sisällytettiin alkuperäisiä aineistonäytteitä tulkintojen vastaavuuden ja aineiston kattavuuden osoittamiseksi.

Tutkimus avaa koulutusohjelmien välistä keskustelua sote-alalla tarvittavasta geneerisestä osaamisesta. Tuotetun tiedon avulla voidaan vastata muuttuviin työelämävaatimuksiin ja tulevaisuuden sote-alan osaamistarpeisiin. Vaikka sote-alan geneerisen osaamisen sisällyttämisessä koulutukseen on haasteita, on yhteisen keskustelun jatkaminen erityisen tarpeellista yliopistojen sisällä, yliopistojen välillä ja tiiviissä yhteistyössä työelämän kanssa (Kantola & Penttilä 2022). Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia laajemmin sote-alan professiokoulutuksia ja monialaisia, uusia sote-koulutuksia esimerkiksi niiden antamien ammattialoja yhdistävän geneerisen osaamisen valmiuksien näkökulmasta.

Kirjoittajat

Ulla Kekäläinen

TtM, projektitutkija, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
sähköposti: ulla.kekalainen@uef.fi

Sanna Laulainen

YTT, professori, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
sähköposti: sanna.laulainen@uef.fi

Johanna Lammintakanen

FT, professori, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
sähköposti: johanna.lammintakanen@uef.fi

Kirjoittajien kontribuutiot

Ulla Kekäläinen on osallistunut haastatteluaineiston keräämisen suunnitteluun ja kaikkiin ryhmähaastatteluihin, vastannut aineiston analysoimisesta ja käsikirjoituksen kirjoittamisesta sekä toiminut SOTETIE-hankkeessa suunnittelijana. Sanna Laulainen on osallistunut haastatteluaineiston keräämisen suunnitteluun ja kahteen ryhmähaastatteluun. Lisäksi hän on osallistunut aineiston analysointiin ja käsikir-

joituksen työstämiseen. Johanna Lammintakanen on osallistunut haastatteluaineiston keräämisen suunnitteluun ja kahteen ryhmähaastatteluun. Lisäksi hän on osallistunut aineiston analysointiin ja käsikirjoituksen työstämiseen sekä toiminut Itä-Suomen yliopistossa SOTETIE-hankkeen vastuullisena johtajana.

Kiitokset

Kiitämme kaikkia yksiköiden johtajia ja haastatteluun osallistujia myötämielisestä suhtautumisesta tutkimukseen.

Rahoituslähteet ja sidonnaisuudet

Haastatteluaineisto kerättiin osana valtakunnallista SOTETIE-hanketta 2019–2021 (EURA 2014/7629/09 02 01 01/2018/POPELY).

Kirjallisuus

- Acocella, I. & Cataldi, S. (2021) Using focus groups: Theory, methodology, practice. Lontoo: Sage.
- Ainiala, T., Olsson P., Mattila, H. & Vesalainen, M. (2020) Työelämätaidot korkeakouluopetuksessa: Opiskelijoiden kokemuksia asiantuntijuuden ja taitojen kehittymisestä monialaisella kaupunkitutkimuksen projektikurssilla. *Aikuiskasvatus* 40 (2), 96–111. <https://doi.org/10.33336/aik.95449>
- Biesma, R. G., Pavlova, M., Vaatstra, R., Godefridus, G., Czabanowska, K., Smith, T. & Groot, W. (2006) Generic versus specific competencies of entry-level public health graduates: Employers perceptions in Poland, the UK, and the Netherlands. *Advances in Health Sciences Education* 13 (3), 325–343. <https://doi.org/10.1007/s10459-006-9044-0>
- Chan, C. & Fong, E. (2018) Disciplinary differences and implications for the development of generic skills: A study of engineering and business students' perceptions of generic skills. *European Journal of Engineering Education* 43 (6), 927–949. <https://doi.org/10.1080/03043797.2018.1462766>

- Chan, C., Fong, E., Luk, L. Y. Y. & Ho, R.** (2017) A review of literature on challenges in the development and implementation of generic competencies in higher education curriculum. *International Journal of Educational Development* 57, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2017.08.010>
- de Andrade, S., Boehs, A. & Boehs, C.** (2015) Perceptions of academic and practitioner nurses regarding the teaching-care partnership in primary healthcare units. *Interface* 19 (54), 537–547. <https://doi.org/10.1590/1807-57622014.0277>
- Dijkman, B., Reehuis, L. & Roodbol, P.** (2017) Competences for working with older people: The development and verification of the European core competence framework for health and social care professionals working with older people. *Educational Gerontology* 43 (10), 483–497. <https://doi.org/10.1080/03601277.2017.1348877>
- Euroopan komissio** (2015) ECTS users' guide. Koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, Euroopan unionin julkaisutoimisto. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/87192> (luettu 10.10.2023)
- Hanhinen, T.** (2010) Työelämäosaaminen: Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi. *Acta Universitatis Tamperensis* 1571. Tampere: Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8290-8>
- Hietapakka, L., Juujärvi, S., Kaihlanen, A.-M., Laulainen, S. & Sinervo, T.** (2020) Lähijohtajien näkemyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation edellyttämästä osaamisesta asiakastyössä. *Yhteiskuntapolitiikka* 85 (5–6), 480–493. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020112593255>
- Hujala, A. & Lammintakanen, J.** (2018) Paljon sote-palveluja tarvitsevat ihmiset keskiöön. *Kunnallisan alan kehittämissäätiön julkaisuja* 2018: 12.
- Jones, A.** (2009) Redisciplining generic attributes: The disciplinary context in focus. *Studies in Higher Education* 34 (1), 85–100. <https://doi-org.ezproxy.uef.fi/2443/10.1080/03075070802602018>
- Jääskelä, P., Nykänen, S. & Tynjälä, P.** (2018) Models for the development of generic skills in Finnish higher education. *Journal of Further and Higher Education* 42 (1), 130–142. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2016.1206858>
- Kaihlanen, A.-M., Laulainen, S., Niiranen, V., Keskimäki, I., Hietapakka, L. & Sinervo, T.** (2019) ”Yrittäny vaan kestää pinnalla – tai sil pelastuslautalla”:

- Sote-henkilöstön näkemyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon muutosten keskeltä. *Yhteiskuntapolitiikka* 84 (4), 152–164. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019041011849>
- Kallio, H., Häggman-Laitila, A., Saarnio, R., Viinamäki, L. & Kangasniemi, M.** (2022) Working towards integrated client-oriented care and services: A qualitative study of the perceptions of Finnish health and social care professionals. *International Journal of Care Coordination* 25 (1), 46–52. <https://doi.org/10.1177/20534345211070652>
- Kallio, H., Salminen, J. & Tuominen, M.** (2023) Preparing students for interprofessional collaboration in services for children with special needs in Finland: A document analysis. *International Journal of Care Coordination* 26 (2), 85–91. <https://doi-org.ezproxy.uef.fi:2443/10.1177/20534345231153813>
- Kangasniemi, M., Hipp, K., Häggman-Laitila, A., Kallio, H., Karki, S., Kinnunen, P., Pietilä, A.-M., Saarnio, R., Viinamäki, L., Voutilainen, A. & Waldén, A.** (2018) Optimoitu sote-ammattilaisten koulutus- ja osaamisuudistus. Valtioneuvoston kanslia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-545-7>
- Kangasniemi, M., Karki, S., Voutilainen, A., Saarnio, R., Viinamäki, L. & Häggman-Laitila, A.** (2020) The value that social workers' competencies add to health care: An integrative review. *Health and Social Care in the Community* 30 (2), 403–414. <https://doi.org/10.1111/hsc.13266>
- Kantola, J. & Penttilä, S.** (2022) Työminän rakentamisesta yhteisöjen kehittämiseen: Kirjallisuuskatsaus yliopisto-opiskelijoille suunnattujen mentorointiohjelmien merkityksistä. *Työelämän tutkimus* 20 (3), 362–384. <https://doi.org/10.37455/tt.112310>
- Kekoni, T., Mönkkönen, K., Silen-Lipponen, M., Tiihonen, M. & Saaranen, T.** (2021) Moniammatillinen suursimulaatio opiskelijoiden oppimisen näkökulmasta. *Janus* 29 (4), 366–385. <https://doi-org.ezproxy.uef.fi:2443/10.30668/janus.89973>
- Kirkonpelto, T.-M. & Mäntyranta, T.** (2024) Toimeenpanosuunnitelma 2024–2027: Sosiaali- ja terveysalan sekä pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5657-5>
- Konkola, R., Hauta-aho, H., Hiilamo, H., Karttunen, M., Niemi, J., Tuominen, M., Huusko, M. & Väätäinen, H.** (2021) Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen

- arviointi. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/sosiaali-ja-terveysalan-korkeakoulutuksen-arviointi> (luettu 7.12.2022)
- Lan, M. T. Q.** (2020) Graduate generic competences from the perspective of VNU employers. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability* 11 (1), 131–145. <https://doi.org/10.21153/jtlge2020vol11no1art923>
- Landheim, R. & Hernández, C.** (2018) Medical educators' conceptions about generic competences in Argentina: Contributions for consensus building. *Tuning Journal for Higher Education* 5 (2), 99–132. [http://dx.doi.org/10.18543/tjhe-5\(2\)-2018pp99-132](http://dx.doi.org/10.18543/tjhe-5(2)-2018pp99-132)
- Laulainen, S., Zitting, J. & Niiranen, V.** (2020) Henkilöstön ja johtajien osaamisvaatimukset integroituvissa palveluissa. Teoksessa Hujala, A. & Taskinen, H. (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: Tampere University Press, 151–178.
- Lehtoaro, S., Juujärvi, S. & Sinervo, T.** (2019) Sähköiset palvelut ja palvelujen integraatio haastavat osaamisen – Sote-ammattilaisten näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-266-6>
- Morgan, D.** (1998) *The focus group guidebook*. Lontoo: Sage.
- Murdoch-Eaton, D. & Whittle, S.** (2012) Generic skills in medical education: Developing the tools for successful lifelong learning. *Medical Education* 46 (1), 120–128. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.2011.04065.x>
- Mäntyranta, T. & Kaila, M.** (2008) Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. *Läketieteellinen aikakauskirja Duodecim* 124 (13), 1507–1513.
- Mönkkönen, K. & Kekoni, T.** (2020) Monitoimijaisuus työntekijän voimavarana ja haasteena. Teoksessa A. Hujala & H. Taskinen (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: Tampere University Press, 215–240.
- Naumann, F., Schumacher, U., Stuckey, A., Love, A., Thopson, C., Tunny, R. & Nash, R.** (2021) Developing the next generation of healthcare professionals: The impact of an interprofessional education placement model. *Journal of Interprofessional Care* 35 (6), 963–966. <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1879749>

- Nummela, O., Juujärvi, S. & Sinervo, T.** (2019) Competence needs of integrated care in the transition of health care and social services in Finland. *International Journal of Care Coordination* 22 (1) 36–45. <https://doi.org/10.1177/2053434519828302>
- OKM** (2019) Tutkintoon johtavan koulutuksen kehittäminen tukemaan sosiaali- ja terveystalvvelujen uudistamista. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-650-8>
- Pihlainen, V., Kivinen, T. & Lammintakanen, J.** (2016) Management and leadership competence in hospitals: A systematic literature review. *Leadership in Health Services* 29 (1), 95–110. <https://doi.org/10.1108/LHS-11-2014-0072>
- Puusa, A.** (2020) Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Helsinki: Gaudeamus, 103–117.
- Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M.** (2010) Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino, 8–29.
- Soini, H., Salokekkilä, P., Kupiainen, M., Leino-Kilpi, H., Löyttyniemi, E., Riila, M. & Häggman-Laitila, A.** (2021) Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten geneerinen osaaminen – kyselytutkimus sairaanhoitajille ja terveydenhoitajille. *Hallinnon Tutkimus* 40 (5), 339–353. <https://doi.org/10.37450/ht.101945>
- Taskinen, H. & Hujala, A.** (2020) Integraatio – sosiaali- ja terveystalvvelujen uudistamisen ydintä. Teoksessa A. Hujala & H. Taskinen (toim.) *Uudistuva sosiaali- ja terveystalvvelu*. Tampere: Tampere University Press, 47–76.
- Tevameri, T.** (2020) Missä mennään sote-toimiala? Sosiaali- ja terveystalvvelun toimialaraportti. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-480-8>
- Tolmala, A., Koponen, J., Hämäläinen, M., Korhonen, S., Koskinen, M., Asikainen, N. & Kangasniemi, M.** (2019) Asiantuntijoiden näkemyksiä työn uusjaosta tulevaisuudessa sosiaali- ja terveystalvvelulla – Delfoi-tutkimus. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 56 (1), 27–41. <https://doi.org/10.23990/sa.69797>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A.** (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

- Tuononen, T., Hyytinen, H., Hailikari, T. & Toom, A.** (2020) Akateemisten asiantuntijataitojen integroimisen tukeminen koulutusohjelma- ja kurssitasolla. Teoksessa A. Virtanen, T. Helin & P. Tynjälä. Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa. Koulutuksen tutkimuslaitos, 96–100.
- TENK** (2023) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2. Helsinki.
- Ukkonen-Mikkola, T., Yliniemi, R. & Wallin, O.** (2020) Varhaiskasvatuksen työ muuttuu – muuttuuko asiantuntijuus? *Työelämän tutkimus* 18 (4), 323–339. <https://doi.org/10.37455/tt.89217>
- Ursin, J. & Hyytinen, H.** (2010) Mitä korkeakoulutuksessa opitaan? Esimerkkinä AHELO. Teoksessa R. Laukkanen (toim.) PISA, PIAAC, AHELO: Miksi ja miten OECD mittaa osaamista? Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, 65–70.
- Vaggers, J. & Andersson, E. S.** (2021) An essential model for leaders to enable integrated working to flourish: A qualitative study examining leaders of Children’s Centers. *Journal of Interprofessional Care*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1897553>
- Viitala, R. & Uotila, T.-P.** (2014) Osaamisen uhkana tehokkuusajattelu. Teoksessa R. Viitala & M. Järnlström (toim.) Henkilöstöjohtaminen uuden edessä: Henkilöstöbarometrin nostamat kehityshaasteet. Vaasa: Vaasan yliopisto, 98–113.
- Virtanen, A. & Tynjälä, P.** (2019) Factors explaining the learning of generic skills: A study of university students’ experiences. *Teaching in Higher Education* 24 (7), 880–894. <https://doi.org/10.1080/13562517.2018.1515195>

Ulla Kekäläinen, Sanna Laulainen & Johanna Lammintakanen

Shared generic competences of health and social professionals in university education

The integration of health and social care services is changing the way professionals work in a more multidisciplinary way, increasing the need for generic competences that unite all professional groups. The new competence requirements are reflected in the content of degree programmes. This study took a multidisciplinary approach to examine the perspectives of university teaching staff on generic competences linking the health and social professions. The study was conducted as focus group interviews and the material was analysed by theory-driven content analysis. According to the results, the basis of generic competences is scientific knowledge and evidence-based practice, on which the systemic competences and competences of a bold expert are built. The working life needs for generic competences in university education are addressed by promoting learning at the interface with working life and taking a broad approach to health and social care. A dialogue between university education and working life is still needed to ensure that the competences of health and social care graduates meet future job needs and encourage new ways of working.

Keywords: generic competences, health and social care, needs of working life, university education